

Roll No.....

Total No. of Pages : 7

Total No. of Questions : 15

उत्तरमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 803

वास्तुयोग संगणकशिक्षा

तृतीय-प्रश्नपत्रम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश :- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे त्रयो भागाः -

(क) वास्तुशास्त्रम् ।

(ख) योगशास्त्रम् ।

(ग) सङ्गणकशिक्षा ।

(2) सर्वेषु भागेषु प्रारम्भे वस्तुनिष्ठ प्रश्नाः ते च अनिवार्याः ।

(भागः-क)

(वास्तुशास्त्रम्)

1. (क) उचितं युग्ममेलनं कुरुत -

4×2=8

(1) मयमतम्

— अज्ञातकर्तृकः

(2) मनुष्यालयचन्द्रिका

— मल्लीबिहारः

(3) विश्वकर्मा प्रकाशः

— मयमुनिः

(4) कुण्डपुरम्

— नीलकण्ठः

(ख) समीचीनोत्तरं चिनुत -

4×2=8

(1) पादमानात् ज्ञायते -

(अ) विस्तृतिः

(ब) मासूरम्

(स) स्तम्भ प्रमाणम्

(2) मुनिभिः गृहप्रकाराः कथिताः -

(अ) चत्वारः

(ब) षट्

(स) अष्टौ

(3) नक्रे वृषे निर्मितं कूपं भवति -

(अ) धनप्रदम्

(ब) भूतिकृत्

(स) हानिकरम्

(4) आग्नेय्यां वापी भवति -

(अ) शुभदा

(ब) दाहभयकारिका

(स) धनहानिदा

(ग) अधोलिखितं कथनं सत्यम्/असत्यम् वा लिखत -

2×1=2

(1) नाहं बहिः अन्तः च ध्वजयोनौ प्रशस्तम् ।

(सत्यम्/असत्यम्)

(2) आयताकारगृहे अद्या कल्पिता तिर्यक्रेखा कर्णः ।

(सत्यम्/असत्यम्)

लघूत्तरीया प्रश्नाः (द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ) —

2×4=8

2. उपपीठम् किम् ? उपपीठस्योच्छयः लेख्यः ।

अथवा

मल्लिकाकुट्टिमस्य रचना लेख्या ।

3. कवाटस्य मुख्याङ्गानि लिखत ।

4. कृषि कार्यकक्षादीनां दिशः लेख्याः ।

अथवा

भोजनालय स्थानस्य निर्धारणं लेख्यम् ।

दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः —

1×9=9

5. भवने निर्मिते सति मनुष्यालय चन्द्रिकाकारमतेन किं किं करणीयम् । समासेन लिखत ।

अथवा

मनुष्यालयचन्द्रिकायाः सप्तमाध्याये वर्ण्यविषयाः के ।

(भागः-ख)

(योगशास्त्रे प्रश्नाः)

6. (क) उचितं युग्ममेलनं करणीयम् —

4×1=4

(1) स्वाध्यायः	—	विवेकिनः
(2) अनित्येनित्यत्वम्	—	भोगापवर्गार्थम्
(3) सर्व दुःखम्	—	क्रियायोगः
(4) दृश्यम्	—	अविद्या

(ख) कोष्ठेलिखित शब्देभ्यः उचितेन शब्देन रिक्त स्थानं पूरयत -

4×1

(अविद्या, सार्वभौमा, एव, शुद्धोऽपि)

(1) द्रष्टा दृशिमात्रः प्रत्यानुपश्यः ।

(2) तदर्थं दृश्यस्यात्मा ।

(3) तस्यहेतुः ।

(4) जातिदेशका लसमयानवच्छिन्नाः महाव्रतम् ।

(ग) अधोलिखितं कथनं सत्यम्/असत्यम् वा लिखत -

2×1=2

(i) शौचसन्तोषतपः यमाः ।

(सत्यम्/असत्यम्)

(ii) हिंसादयः कृतकारितानुमोदिता भवन्ति ।

(सत्यम्/असत्यम्)

लघूत्तरीयाः प्रश्नाः -

3×5=15

7. "वितर्क बाधने प्रतिपक्ष भावनम्" सूत्रस्य भवार्थः लेख्यः ।

अथवा

प्रतिपक्ष भावनं किम् ?

8. "सत्य प्रतिष्ठायां क्रियाफलाश्रयत्वम्" सूत्रस्य व्याख्या लेख्या ।

अथवा

"सन्तोषादनुत्तमसुखलाभः" विशदयत ।

9. आसनम् किम् ? के च लाभाः आसनेन ।

अथवा

साधनपादतः पञ्च सूत्राणि लिखत ।

दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः —

1×10=10

10. केषांचित् पञ्च आसनानां समासेन लाभा लेख्याः ।

अथवा

योगदर्शनस्य महत्त्वं लिखत ।

(भागः-ग)

(सङ्गणकशिक्षा)

11. उचितम् उत्तरं चिनुत —

5×1=5

(1) निम्नांकितेषु 'CPU' इत्यस्य भागः नास्ति —

(अ) ALU

(ब) प्रीफेच युनिट

(स) RAM

(द) एजेण्ड न कोऽपि

(2) संगणक भाषा कस्मिन् क्षेत्रे उपयुक्ता —

(अ) व्यवसाये

(ब) रेखाचित्रे

(स) वाणिज्ये

(द) एतेषु कस्मिन्नपि नहि

(3) मूर्त संगणकस्य भौतिकोपकरणं यत् द्रष्टुं स्पर्शयितुं शक्यते कथ्यते -

(अ) तन्त्रांशः

(ब) यन्त्रांशः

(स) स्मृतिः

(द) आदानप्रदानम्

(4) निम्नांकितेषु कः "वेब ब्राउजर" इत्यस्योदाहरणम् -

(अ) ओपेरा

(ब) स्टार वर्क्स

(स) गूगल एप्स

(द) ओडिला

(5) पूर्वतः संचालितस्य संगणकस्य पुनर्संचालनं कथ्यते -

(अ) बूटिंग

(ब) स्टाटिंग

(स) रिबूटिंग

(द) सेकेण्ड स्टाटिंग द्वितीय संचालनम्

लघूत्तरीयाः प्रश्नाः -

3×5=15

12. तन्त्रांशानां कार्याणि लिखत ।

अथवा

यन्त्रांश तन्त्रांशयोरन्तरं लेख्यम् ।

3. उच्चस्तरीयाः भाषाः काः ? कस्या अपि एकस्याः वैशिष्ट्यं लिखत ।

अथवा

निम्नस्तरीयाः भाषाः काः ताः च कस्मिन् क्षेत्रे उपयुक्ताः ?

14. अधोलिखितेषु त्रयाणां टिप्पणी लेख्या -

C.P.U. कुञ्जिकापटलम्, मूषकम्, मुद्रकम्, ध्वनिविस्तारकम्, इंकजेट प्रिन्टर ।

1×10=10

दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः -

15. व्यापार क्षेत्रे संगणकस्योपयोगितां स्पष्टयत ।

अथवा

संस्कृत शिक्षणे संगणक शिक्षायाः महत्त्वं प्रतिपादयत ।